

Historia Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Lubawie

„ ... znajomość historii pomaga, Daje poczucie godności i pewności siebie”

Snyder

Rok 1508 r. Trudno mówić tu o ludziach , którzy krzewili w ówczesnym czasie naukę w naszym mieście. Nie mamy na to dowodów.

Z tego okresu na uwagę zasługują zapiski w testamencie dra Kupnera. Przekazał pewną sumę na potrzeby szkoły. To dowód na to, że ówcześni lubawianie myśleli o rozwoju i nauczaniu.

Rok 1776 r. - na przedmieściach Lubawy powstaje prywatna szkoła ewangelicka, do której uczęszczają dzieci różnych wyznań z miasta i wsi. Zarządza nią **Piotr Gotfryd Steffen** - to kierownik szkoły , który organizuje jej funkcjonowanie i zarazem prowadzi zajęcia z dziećmi. Po nim funkcję tę obejmuje **Andrzej Plitt**. Szkoła ma jednego, dwóch nauczycieli, którzy niestety nie posiadali właściwych kwalifikacji, aby uczyć.

Po odejściu Plitta nauczanie w naszym mieście upada tak, jak budynki, w których odbywają się zajęcia.

Ostatnie miesiące 1820 r. - część klasztoru bernardynów zostaje przeznaczona na cele szkolne. Na nowo otwiera się karta historii szkoły w Lubawie. Decyzję o funkcjonowaniu szkoły, nauczycielach podejmują władze miasta. Do 1829 r. szkołą kieruje **Ernest Petersen**.

W tym okresie zasłużonymi dla szkoły byli dwaj nauczyciele: **Schonfeld i Wenzlaff**. Wyższy nauczyciel **Schonfeld** wykazał się wzorowym prowadzeniem urzędu kierownika szkoły do 1833 r.

Nauczyciele pracujący w tym okresie w lubawskiej szkole zdobyli wykształcenie i mogli w znaczący sposób realizować zadania oświatowe. Do 1840 r. szkołą kierował **Wenzlaff** - jak na te czasy człowiek z porządnym wykształceniem, który ukończył szkoły europejskie, m.in. w Berlinie.

W tym samym 1833 roku w Lubawie została założona publiczna szkoła żydowska. Szkołą zarządzał inspektor, pastor ewangelicki.

Rok 1859 r. - gmina żydowska kupuje przy ul. Zamkowej 12 dom na cele szkolne.

Kolejny rektor szkoły, **Wilhelm Fabicius**, kieruje placówką do 1845 r., **Konstatyn Wannoviusz** do 1852r.

Ciekawostką z tego okresu jest odnotowana informacja nt. organizacji Święta Szkoły – wzmianka pochodzi z 1850 r. Miejszem Święta Szkoły jest Borek. Szkoła miejska posiadała w tym czasie 9 sztandarów i orła.

Sztandar główny zawierał napisy:

Na prawym płacie (awersie): 1. Wiara, miłość, nadzieja. 2. Miłość jest wypełnieniem prawa. Lubawska młodzież szkolna, подарowane w roku 1836 przez J. Ehrharta.

Na lewym płacie (rewersie): 1. Zgoda buduje rzeczy małe. 2. Niezgoda rujnuje rzeczy duże.

Rok 1860 r. - w Lubawie ponownie istnieją dwie szkoły: katolicka i ewangelicka.

W 1876 r. z uwagi na trudności w zarządzaniu szkołami w Lubawie, szczególnie ich finansowaniu, władze miasta postanowili na nowo powołać szkołę symultaniczną, skupiającą ewangelików,

katolików i żydów. Z tego okresu pochodzi najstarsza kronika szkolna, którą posiada szkoła. Pierwsza strona tej kroniki przedstawia spis uczniów podzielonych na oddziały (w 9 oddziałach - 425 uczniów) i nauczycieli .

Gustaw Altergott kieruje szkołą do 1883 r., **Paweł Heisig** do 1888r. i **Franz Spohn** od 1889 r.

Na początku XIX w. państwo podarowało gminie miejskiej dom przy ul. Ławskiej nr 12 na cele szkolne.

W Lubawie funkcjonowała również „wyższa szkoła dla dziewcząt z pensją”. Kierowała nią **Minnie Wolfbauer**. Do 1887 r. funkcjonowała prywatna szkoła pani **Henrietty Braun** dla dzieci do 8. roku życia.

Wszystkie przedstawione informacje z pewnością dały podwaliny powstania w Lubawie Królewskiego Seminarium Nauczycielskiego, Zasadniczej Szkoły Dokszałcającej czy Królewskiego Progimnazjum.

Do roku 1905 w szkole uczyło się ok. 500 uczniów, w roku 1906 było ich już 612.

W Kronice ostatni wpis w języku niemieckim pochodzi z roku szkolnego 1913/1914. Kronika zawiera ślad kolejnych kart, jednak zostały one wyrwane.

Rok 1920 - to bardzo szczególny rok dla naszego miasta i lubawskiej szkoły. Po odzyskaniu niepodległości szkolny kronikarz szczegółowo opisał ten ważny dla miasta dzień. Od tego wpisu kronika prowadzona jest w języku polskim.

Stan na 1 października 1920 r. to 706 uczniów w 12 oddziałach, szkołą kierował **(F)Wrost** , jako kierownik-zastępca. W 1925 r. rektor szkoły **Anastazy Murawski** obchodził jubileusz 25-lecia pracy nauczycielskiej. Z kronik, wycinków prasowych wynika, że prowadził naszą szkołę i był zastępowym nauczycielem. 19 sierpnia 1933 r. kierownikiem szkoły zostaje **Marcin Wasyluk**, prowadzi siedmiooddziałową szkołę, do której uczęszcza 671 uczniów.

Marcin Wasyluk opisany jest jako kierownik, który po raz pierwszy wprowadził „Dzień dobry” na powitanie nauczycieli przez uczniów. Był też pomówiony o to, że zakazał powitania „Szczęść Boże”.

Kronika szkolna kończy opis swoich działań na roku szkolnym 1933/1934. Przyszedł czas II wojny światowej.

Okres powojenny od roku 1945 jest dość dobrze opisany w kronikach szkolnych. Mamy informacje na temat warunków pracy, problemów, sukcesów szkolnych, co najważniejsze mamy ludzi, którzy wpływali na szkolnictwo naszego miasta.

Bez wątplenia zawsze od początku istnienia szkolnictwa na Ziemi Lubawskiej na warunki pracy szkoły, budynki, wyposażenie, utrzymanie nauczycieli wpływ miały władze miasta i darczyńcy, za organizację bieżącą odpowiadał nauczyciel-rektor-kierownik, dziś - w XXI w. - dyrektor.

Po okresie II wojny pierwszym kierownikiem szkoły zostaje **Ludwik Żuralski**. W szkole rozpoczyna naukę 390 uczniów, pracuje z nimi 9 nauczycieli. 31 sierpnia 1947 r. Żuralski na własną prośbę rezygnuje z pełnienia obowiązków. Jego miejsce zajmuje **Bernard Standara**.

Okres kierownika Standary wyróżnia się staraniami o nadanie imienia szkole. To z inicjatywy kierownika, nauczycieli i rady rodziców szkoła 28 lutego 1949 r. otrzymuje imię Mikołaja Kopernika.

Uroczystości związane z tym wydarzeniem odbyły się dopiero 13 czerwca 1949 r. , szkoła w tym dniu otrzymała zapis nutowy do słów utworu Władysława Broniewskiego pt. „Kopernik”. Muzykę skomponował prof. Wieczorek z Torunia. Przekazano również obraz wykonany przez prof. Al. Goss z

Torunia. Burmistrz Jan Tykarski wręczył społeczności szkolnej resztki rury wodociągowej pochodzących z czasów Kopernika.

Rok 1954 r. - kierownikiem szkoły zostaje **Henryk Mówka**. Czas pracy grona pedagogicznego, kierownictwa szkoły to promowanie wielu imprez lokalnych. Najistotniejszym było założenie komitetu budowy szkoły, którą rozpoczęto w 1974 r.

Rok 1985 r. - dyrektorem szkoły zostaje **Jan Szmelter**. Ten okres działalności szkoły jest zdominowany przez zmianę ustroju w naszym kraju. Szkoła nadal pracuje w dwóch budynkach, klasy jeden-trzy w budynku przy ul. Kupnera.

1 września 1991 r. funkcję dyrektora szkoły przejmuje **Jadwiga Oglęcka**. Okres pracy szkoły zdominowany jest głównie reformami szkolnictwa, wprowadzeniem awansów zawodowych nauczycieli. Rok 1998 r. to podjęcie decyzji o budowie kolejnego budynku szkoły podstawowej przy ul. Św. Barbary. Rok 1999 r. - reforma szkolnictwa. Powstaje gimnazjum, szkoła podstawowa funkcjonuje na poziomie klas I-VI. Część nauczycieli szkoły podstawowej rozpoczyna pracę w klasach gimnazjalnych.

1 września 2001 r. - dyrektorem szkoły zostaje **Elżbieta Kowalkowska**. Ten okres pracy to początek poważniejszych działań władz miasta zmierzających do modernizacji budynków przy ul. Kupnera i Rzepnikowskiego. W 2003 r. władze miasta przekazały budynek szkolny przy ul. Kupnera kościołowi, uczniowie wszystkich klas uczęszczają do budynku przy ul. Rzepnikowskiego. W 2007 r. otwieramy pierwszą klasę sportową o profilu lekkoatletycznym.

1 września 2016 r. - dyrektorem szkoły zostaje ówczesny wicedyrektor, obecny dyrektor szkoły **Mirosław Wojciech Kowalczyk**. Szkoła bierze udział w miejskim wydarzeniu - zakopaniu kapsuły czasu, bierze udział w licznych działaniach związanych z obchodami 800-leciem Ziemi Lubawskiej, nauczyciele naszej placówki zostają wyróżnieni przez władze miasta tytułem honorowym *Zasłużony dla miasta Lubawy*: p. Bernard Standara i p. Emilia Wojtacka.

Rok 2018/2019 - ostatni rocznik uczniów klas III kończy gimnazjum, kończąc tym samym proces wygaszania gimnazjów.

Marzec 2020 rok – to czas przełomowy w wielu obszarach, m. in. w sferze edukacji. Pojawienie się koronawirusa doprowadziło do konieczności przejścia w system pracy zdalnej, co stało się codzienną praktyką. Szkoła przeszła skok technologiczny – sytuacja zmusiła do wprowadzenia platform edukacyjnych, a pedagodzy i uczniowie nauczyli się z nich korzystać.

Rok 2022/2023 – modernizacja budynku szkoły przy ul. Rzepnikowskiego 7. W pierwszych dniach marca 2022 roku w murach naszej szkoły pojawiają się uczniowie-uchodźcy z Ukrainy, którzy do dziś stanowią część naszego szkolnego społeczeństwa.

Rok 2023/2024 - szkołę tworzy 851 uczniów, 73 nauczycieli, 12 pracowników administracji i obsługi.

Na podstawie :

Miasto Lubawa w Prusach Zachodnich z uwzględnieniem Ziemi Lubawskiej, Gustav Liek. Lubawa 2016
Lubawa z dziejów miasta i okolic Józef Słowiński, Olsztyn 1982
Kroniki szkolne Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Lubawie z lat 1877-2024. Lubawa, 28 lutego 2024 r.

*„... Szkoła to nie tylko budynek, to przede wszystkim ludzie, którzy ją tworzą, którzy się wspierają, mogą zainspirować, obudzić ciekawość i zmotywować do wspólnego działania /.../.
Przygotował: M. Kowalczyk*